

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg

Dato: 21. december 2012
Enhed: Sygehuspolitik
Sagsbeh.: SUMIHO
Sags nr.: 1211683
Dok nr.: 1122141

Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg har den 26. november 2012 stillet følgende spørgsmål nr. 154 (Alm. del) til ministeren for sundhed og forebyggelse, som hermed besvares endeligt.

Spørgsmål nr. 154:

"Ministeren bedes redegøre for hvilke opgaver Sexologisk Klinik har i forhold til transkønnede."

Svar:

Jeg har modtaget nedenstående oplysninger fra Sundhedsstyrelsen om, hvilke opgaver Sexologisk Klinik har i forhold til transkønnede.

"Diagnostik og behandling af transseksualitet er en højtspecialiseret funktion i sygehusvæsenet i gynækologi/obstetrik og plastikkirurgi placeret på Rigshospitalet i samarbejde med Sexologisk Klinik, som vurderer indikationen for kastration med henblik på kønsskifte. Sexologisk Klinik varetager denne funktion som landsfunktion i henhold til Sundhedsstyrelsens specialeplanlægning, jf. sundhedsloven § 208.

For at opnå tilladelse til kastration med henblik på kønsskifte, skal ansøgerens nuværende genitale køn medføre betydelige sjælelige lidelser eller social forringelse, jf. sundhedsloven § 115, stk. 1. Derudover forudsættes det bl.a., at ansøgerens ønske om kønsskifte er vedholdende, og at ansøgeren kan overskue konsekvenserne af et kønsskifte.

I følge Sundhedsstyrelsens vejledning om kønsskifte skal en person, som ønsker at ansøge om kønsskifte af en læge henvises til et observationsforløb. Dette foregår i praksis alene på Sexologisk Klinik, og strækker sig sædvanligvis over mindst 2 år.

Første del af observationsforløbet strækker sig over ½ - 1 år. I denne periode møder patienten til samtaler med behandler mindst én gang om måneden, der foretages kromosomanalyse samt måling af kønshormonniveau. Der er en legemlig undersøgelse, pårørendesamtale, samt yderligere psykologiske testninger. I denne periode lever og klæder patienten sig som det modsatte køn, således at patienten kan have den såkaldte "real life experience". Samtalerne bruges til at give patienten mulighed for at reflektere over, hvorvidt kirurgisk og medicinsk kønsskifte er det han/hun ønsker. Endvidere behandles eventuel psykisk komorbiditet, og der rådgives om de specifikke problemer, der kan opstå som følge af kønsskifte. Første del af observationsforløbet afsluttes med at

behandlerne på Sexologisk Klinik afholder 1. beslutningskonference, hvor forløbet, diagnosen og alle undersøgelser samles. Hvis patienten har et vedvarende ønske om kønsmodificerende indgreb, og forløbet og undersøgelserne i første periode bestyrker diagnosen transseksualitet, og der ikke er fundet kontraindikationer mod at gå videre, henviser Sexologisk Klinik kvinder, som ønsker kønsskifte til mand, til mastektomi (fjernelse af brysterne) på Klinik for Plastikkirurgi, Brystkirurgi og Brandsårsbehandling, og begge køn til behandling med det modsatte køns hormoner (testosteron/ østrogen) på Gynækologisk Klinik på Rigshospitalet.

Anden del af observationsforløbet varer omkring 1 år. Patienten møder til fortsatte samtaler med behandleren hver måned, og man observerer, hvorledes patienten reagerer på hormonbehandlingen og den eventuelle mastektomi (fjernelse af brysterne), samt om der stadig er et stabilt ønske om kønsmodificerende indgreb. Derefter afholder behandlerne 2. beslutningskonference, hvor der tages stilling til, om der er grund til at gå imod patientens ønske om kønsmodificerende indgreb.

Mange forhold kan forlænge observationstiden, fx:

- Patienten skal have et stabilt fremmøde. Nogle patienter vælger at afbryde kontakten i kortere eller længere tid.
- Patienten kan have en overvægt der umuliggør mastektomi (kvinde til mand) før vægttab har fundet sted. Og kønsskifte operation kommer først på tale, når man i en periode har kunnet observere, hvorledes patienten reagerer på fjernelse af brysterne.
- Der kan gå flere måneder til år, før en patient beslutter sig for at leve fuldtids som det ønskede køn.
- En del af de personer, der starter i et observationsforløb, ophører af sig selv undervejs.

Patienten kan efter et afsluttet observationsforløb ansøge Sundhedsstyrelsen om tilladelse til kastration med henblik på kønsskifte. For at opnå Sundhedsstyrelsens tilladelse skal der foreligge en erklæring fra Sexologisk Klinik, der angiver diagnosen transseksualitet og støtter kastration med henblik på kønsskifte i forhold til vejledningens krav og forudsætninger for tilladelse. Hvis patienten får tilladelse til kønsskifte, henvises patienten til at få indgrebet/indgrebene fortaget Klinik for Plastikkirurgi, Brystkirurgi og Brandsårsbehandling og Gynækologisk Klinik, Rigshospitalet.

Sexologisk Klinik tilbyder således aktuelt følgende:

- Observation og behandling af transseksuelle, som ønsker kastration med henblik på kønsskifte.
- Personer i observationsforløb, der ikke ønsker kastration med henblik på kønsskifte, tilbydes i begrænset omfang og hvis indiceret, rådgivende samtaler.
- Unge under 18 år og deres forældre tilbydes rådgivende og støttende samtaler, indtil de kan begynde et observationsforløb ved 17 års alderen.

Sexologisk klinik kan endvidere afgive erklæringer om transseksuelle personer, som ikke har gennemgået kønsskifte, med henblik på at disse kan få tilladelse til at tage et fornavn, der betegner det modsatte køn samt vedr. mulig-

heden for anførelse af et X i passet som kønsbetegnelse. Dette forudsætter, at personen vurderes at være transseksuel eller ganske at ligestille hermed.

Under forudsætning af bevillinger, planlægger Sexologisk Klinik fra årsskiftet 2013 et standardiseret udredningsforløb på ½ år, som alle deres patienter derefter tilbydes.

Sundhedsstyrelsen drøfter i øjeblikket, med Sexologisk Klinik, mulighederne af et tilbud særligt målrettet børn og unge med kønsidentitetsproblemer indenfor rammerne af den højt specialiserede funktion. Sundhedsstyrelsen arbejder endvidere på en vejledning, der præciserer kravene til udredning og behandling af transseksuelle også i tilfælde, hvor personen ikke ønsker fuldt kønsskifte i form af kastration.

Sundhedsstyrelsen undersøger endvidere, om udrednings- og behandlingstilbuddene til voksne transseksuelle i Danmark kan udvides.”

Jeg kan henholde mig til styrelsens oplysninger. Særligt har jeg hæftet mig ved, at Sundhedsstyrelsen er ved at præcisere kravene til udredning og behandling af transseksuelle og i den forbindelse undersøger mulighederne for at udvide behandlingstilbuddene, uden det går ud over patientsikkerheden og kvaliteten af tilbuddene.

Med venlig hilsen

Astrid Krag / Irene Holm